

Raadsinformatiebrief

Bibliotheek Kerkrade en omstreken

1

Raadsinformatiebrief

Na een eerste meet and greet met u, waarin ik een aantal van u heb mogen ontmoeten, is ook de bibliotheek onverwacht in coronatijd terecht gekomen. Het is een tijd, waarin niets meer normaal is, anders loopt dan verwacht en waarin improviseren hard nodig is. 'Normale' communicatie en elkaar ontmoeten gebeurt niet vanzelfsprekend, elkaar op de hoogte houden door even binnen te lopen lukt niet in deze tijd. Toch is het belangrijk om op de hoogte te zijn van wat speelt. Bij deze wil ik u dan ook informeren over de stand van zaken en een aantal ontwikkelingen bij de bibliotheek Kerkrade. Ik geef u graag een beeld waar de bibliotheek op dit moment staat en hoe wij ons klaar stomen voor de toekomst. Heeft u vragen, neemt u dan gerust contact op.

1. De bibliotheek weer open?!

Zoals u weet moest ook de bibliotheek de deuren sluiten in maart. Tegelijkertijd zijn we eigenlijk nooit dicht geweest: de afhaalbieb en thuisbieb zijn na een week al gestart, hiermee zijn ruim 700 mensen geholpen, online hebben we alternatieven geboden en onze bezoekers bereikt. We hebben opgeruimd en boeken afgeschreven op alle vestigingen en achterstallige werkzaamheden weggewerkt. Ook hebben we met het ontwikkelen van nieuwe diensten geïnvesteerd in de toekomst en hebben onze medewerkers aanvullende trainingen gevolgd. En ja: ook wij gaan graag open! Dat doen we gefaseerd, om veiligheidsredenen, en volgens heldere richtlijnen van het RIVM wat al wel kan en nog niet.

2. De afhaalbieb of thuisbieb

Natuurlijk vond en vindt iedereen het lastig dat in maart onze gebouwen gesloten moesten worden: alsof de huiskamer van de stad op slot ging. Landelijk volgen we de richtlijnen van het RIVM en ook al lijkt de berichtgeving zodanig, dat bibliotheken gewoon open mogen, de realiteit is anders: de richtlijnen van het RIVM zijn ook nu nog zeer streng: alleen als aan alle richtlijnen voldaan is, mogen we op reservering open en voor een maximum aantal bezoekers tegelijk, met mandjes en controle. Vrijwilligers mogen niet aan de slag, groepen mogen nog niet komen, laat staan bezoekers, die voor de krant of de koffie komen. Het maakt dat veel nog niet mag, ook omdat boeken en tijdschriften na aanraking direct in quarantaine moeten: dus even neuzen tussen boeken en een krantje lezen is nog niet toegestaan. We zijn vanaf 2 juni beperkt open, met alleen de inzet van onze professionals en zonder onze 120 vrijwilligers. Dit doen we allereerst met reservering en daarna met vrije toegang en een maximum aantal personen. We kunnen snel op- en afschalen waar nodig in de toekomst. Voor de openingstijden betekent dit, dat we door de beperkte inzet van vrijwilligers en de extra taken die onze professionals moeten doen, dat we helaas nog niet op alle reguliere openingstijden van het slot gaan.

Als alternatief hebben we als tweede bibliotheek in Nederland in maart al snel de afhaalbieb georganiseerd om onze lezers ter wille te zijn: wij deden het uitzoekwerk, reserveringswerk en opruimwerk, men haalde zijn boeken af in een veilige sluis. Meer dan 700 klanten hebben we op

deze wijze kunnen helpen. Om nieuwe lees ideeën te krijgen, hebben we filmpjes met boekentips opgenomen en via facebook verspreid, zodat lezers geïnspireerd worden ook eens iets anders uit te zoeken.

Ook de Thuisbieb, een onlineservice voor e-books via de website, hebben we direct gratis geactiveerd, ook dat hebben onze digitaal vaardige lezers goed weten te benutten.

3. Dienstverlening aan scholen

We hebben in het najaar 2019 gesprekken gevoerd met alle schooldirecties om te inventariseren wat de bibliotheek in de toekomst voor de scholen kan betekenen en op welke manier we een structurele rol kunnen spelen bij de taalontwikkeling, de mediawijsheid en ook ouders kunnen betrekken bij deze ontwikkelingen. Op basis van deze schoolbezoeken hebben we in dit voorjaar een brochure ontwikkeld, met alles wat de bibliotheek kan doen voor de kinderen en hun leerkrachten/ouders. Komend schooljaar hopen we dat we met een eerste aantal basisscholen stappen te kunnen zetten naar structurele samenwerking op het gebied van leesplezier, taalontwikkeling en mediawijsheid.

4. Het Taalhuis

Het taalhuis is in Kerkrade zeer actief, vele NT1-ers en NT2-ers hebben de weg weten te vinden. We werken goed samen met de gemeente, zodat statushouders na een rondleiding bij de bibliotheek direct kunnen doorstromen om de taal te leren, mensen te ontmoeten en te leren over de gebruiken en gewoonten in het land of deze regio. Ook de digitale cursussen stromen enorm vol, we sluiten hierbij aan bij het landelijke programma “digitale inclusie”, waarbij iedereen in de toekomst uit de voeten zal moeten kunnen met de digitale wereld, waarin je zaken dient te regelen: je paspoort, rijbewijs, aanvraag DigiD, het aanvragen van studiefinanciering, online bankieren of boetes betalen enz. enz. Ook in /coronatijd staat het taalhuis niet stil: aan meer dan 50 mensen wordt nu wekelijks online begeleiding gegeven door vrijwilligers, zodat iedereen toch bij ons terecht kan.

Het taalhuis had een flinke wachttijd, door onze aanpak en succes ontstond onvoldoende capaciteit om iedereen direct te kunnen helpen. We hopen bij heropening met groepen via deels online-contact en deels via ontmoetingen in groepen deze wachtlijsten weg te werken.

In het bereiken van onze doelgroepen werken we samen met diverse afdelingen van de gemeente. Ook de samenwerking met Impuls en het Vistacollege versterken we om samen te bezien wat nodig is en wie wat oppakt of hoe we optimaal bij elkaar kunnen aansluiten. De bibliotheek is een sterke partner gebleken in het informele leren.

5. Het Informatie- en ontwikkelplein

Zoals wellicht bekend is de bibliotheek met provinciale subsidie gestart met het informatie- en ontwikkelplein (IOP). Samen met een aantal professionele partijen en organisaties bemannen we een spreekuur op het gebied van de basisvaardigheden om zelfredzaam te kunnen zijn of worden (sociaal-juridische vraagstukken, financiën, taalvaardigheid/ digitale vaardigheid, gezondheid, wonen). Bezoekers kunnen workshops volgen over onderwerpen en antwoord krijgen op al hun vragen. In de opbouwfase wisten steeds meer mensen de weg te vinden naar de bibliotheek op vrijdagmorgen. Met de Coronacrisis was dit niet mogelijk en hebben we uitstel gevraagd bij de provincie om dit, wanneer mogelijk, weer te gaan opstarten en te verlengen. Ook met de HOLZ zijn gesprekken gaan de om voor jongeren een vergelijkbaar programma op te starten om ook met hun ouders te werken aan hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid met toekomstperspectief.

6. Leeskringen

Onze leeskringen en schrijfwerkplaats en cursussen 'spreken en schrijven in het dialect' zijn afgelopen twee maanden stilgezet. Zodra we weer mogen opschalen, zullen de kleinere groepen van start gaan volgens de nieuwe richtlijnen. We onderhouden contact met hen via de besloten communicatiekanalen en hopen iedereen snel weer terug te zien.

7. Strategische koers

Op basis van vele gesprekken intern en extern heeft de bibliotheek afgelopen najaar een aantal strategische lijnen uitgestippeld voor komende jaren, waardoor we hopen nog meer mensen uit Kerkrade en omliggende kernen te bereiken. We maken een ontwikkeling door van uitleenbibliotheek naar een sociaal-maatschappelijke bibliotheek met programmering. De HUB, maar ook onze andere vestigingen kunnen daardoor nog meer een ontmoetingspunt worden voor mensen met vragen, behoefte om elkaar te ontmoeten, kennis en informatie te krijgen en (met elkaar) te leren en lezen. Lezen en uitleen blijft een belangrijk uitgangspunt, maar de ontmoetingsfunctie gaan we uitbreiden. Juist in deze tijd merken we allemaal, dat het leven staat en valt met toevallige, onverwachte of spontane ontmoetingen, de vrijheid om ergens binnen te lopen en te kunnen deelnemen. Je te laten verrassen door een lezing of presentatie, samen iets te vieren of bij elkaar te zijn. Die functie vervult de bieb en wil deze in de toekomst blijven vervullen, meer nog dan nu en veel meer dan nu in Coronatijd mogelijk is. Een aantal programmalijnen zullen dan ook worden versterkt of nieuw ontwikkeld. Voor meer informatie verwijs ik u naar de bijlage met te verwachten programmalijnen.

8. Continuïteit en financiën

De bibliotheek heeft een goed jaar achter de rug: snel stijgende bezoekerscijfers en tegen de landelijke trend van daling in bij ons juist stijgende ledenaantallen en uitleningen van boeken. Een resultaat om trots op te zijn en dat zijn we ook! Zeker als u zich realiseert dat we met in totaal 17,4 fte op acht vestigingen zoveel voor elkaar krijgen!

Komende jaren hopen we het ledenaantal op peil te houden en tegelijkertijd te werken aan onze programma's. Deze ambities realiseren we door een strakke lopende financiële huishouding voor onze reguliere uitgaven. Het feit dat we al jaren geen indexatie ontvangen voor o.a. onze stijgende loonkosten maakt dat we elk jaar krapper in onze middelen komen te zitten en feitelijk moeten bezuinigen om dezelfde prestaties te kunnen leveren. Voor innovatie en onze nieuwe programmalijnen zullen we komende jaren onze zorgvuldig opgebouwde reserves en voorzieningen aan gaan spreken. Ook realiseren we additionele financiering via landelijke regelingen of provinciale fondsen. Daarmee zijn en blijven we voor zowel de gemeente als onze bezoekers een betrouwbare partner die ook blijft innoveren.

9. Personeel

Tot op heden zijn al onze activiteiten met een relatief klein en ervaren team uitgevoerd. De gemiddelde leeftijd is hoog: ongeveer 57 jaar met een aantal collega's die na heel veel jaren bij ons werkzaam te zijn geweest tussen nu en vijf jaar met pensioen zullen gaan. Het betekent dat we, om de continuïteit in kennis en kwaliteit te blijven waarborgen, bijtijds zullen moeten werken aan nieuwe instroom, doorstroom en overdracht. Vanaf komend jaar zullen we investeren in het aantrekken van nieuwe medewerkers, die passen bij de strategische koers en waardoor kennisoverdracht bijtijds en zorgvuldig kan plaatsvinden. Voor de dubbelingen in formatie, die

daardoor zullen ontstaan, spreken we onze voorzieningen en reserves aan. Tevens investeren we in scholings- en ontwikkelingstrajecten, zodat we als klein hecht team toegerust zijn voor de toekomst.

Een complex gevolg van Corona is op dit moment, dat we structureel werken met 120 vrijwilligers, waarvan een groot deel in de leeftijdsrisicogroep valt. Uit een inventarisatie blijkt dat een aantal niet zou willen werken op dit moment en een ander deel juist staat te trappelen. Het RIVM heeft vastgesteld en besloten dat op dit moment in een bibliotheek nog geen vrijwilligers mogen werken. Dit betekent dat we met het kleine team dat voorhanden is keuzen gemaakt moeten worden wat wel en niet binnen de professionele formatie kan worden opgebouwd. Alle medewerkers hebben afgelopen tijd keihard gewerkt om zoveel mogelijk door te laten gaan, maar ook daar zijn grenzen aan. We hopen dan ook op uw begrip in wat wel, maar ook wat soms nog niet mogelijk is.

10. Samenwerking met partners

Afgelopen jaar heeft de bibliotheek stevig geïnvesteerd in samenwerking met vele partners. Onze rol ontwikkelt zich snel tot een samenwerkende partner in het sociaal maatschappelijke domein. Ook met het theater Parkstad Limburg Theaters en de SMK zijn we bezig om de programmering onderling intensiever op elkaar af te stemmen en te versterken. De bibliotheek wil een structurele partner zijn voor de gemeente en organisaties op het gebied van welzijn, zorg, onderwijs, Leisure en cultuur.

De bibliotheek heeft de samenwerking met de HOLZ geïntensiveerd. Op dit moment lopen er twee initiatieven om een jongeren IOP te starten met ondersteuning van provinciale subsidie en een initiatief om opnieuw deel te nemen aan het landelijke programma Tel mee met Taal. Indien aanvullende financiering voorhanden is, gaan we twee intensieve taaltrajecten voor leerlingen en hun ouders opstarten, om de cirkel van laaggeletterdheid te doorbreken en jongeren voor te bereiden op een zelfstandige toekomst.

5

11. Samenwerking Brunssum

Enige tijd geleden heeft u een raadsbrief van de bibliotheek Brunssum ontvangen, waarin uitleg gegeven is over de stand van zaken in de samenwerking tussen Kerkrade en Brunssum. U heeft wellicht in de Limburger gelezen, dat we deze samenwerking stapsgewijs oppakken, waarbij corona natuurlijk enige vertraging geeft. Er is dan ook geen sprake van dat een structureel besluit over de vorm waarin onze samenwerking gestalte krijgt rondom de zomervakantie genomen kan worden. Wel zijn afgelopen maanden concrete stappen gezet in de samenwerking. Op het gebied van ICT vernieuwt Brunssum haar systeem conform het systeem van Kerkrade met ondersteuning van ons. In de samenwerking op programmegebied wordt kennis en informatie uitgewisseld en bestuurlijk is overleg over de organisatieontwikkeling. Mochten in de toekomst plannen dusdanig concreet worden, dat dit gevolgen heeft voor de organisatievorm, dan houd ik u op de hoogte.

Wilt u meer informatie, dan kunt mij bereiken op via i.verburgh@bibliotheekkerkrade.nl, eventueel maken we een afspraak.

Met vriendelijke groeten, Ilse Verburgh

Zoals geschetst in de raadsinformatiebrief ontwikkelt de bibliotheek komende jaren een aantal nieuwe programmalijnen. Hieronder staan de innovatieve programmalijnen kort beschreven.

1. Vitaliteit

Met een toekomstig Centre court om de hoek en faciliteiten om te kunnen bewegen wil de bibliotheek werken aan een kennis en informatiepunt op het gebied van vitaliteit. Immers: juist voor al die mensen voor wie bewegen niet vanzelfsprekend is, is kennis en informatie nodig om een drempel over te kunnen, keuzen te maken of alleen al te weten wat positieve gezondheid is en waaraan je zou kunnen werken. Met de landelijk ontwikkelde tools over vitaliteit en positieve gezondheid, de kennis en informatie bij ons voorhanden en de kennis door inzet van professionele partners in de regio willen we een bijdrage leveren aan een vitale regio met vitale mensen.

2. Makersspace

Jongeren bezoeken veelvuldig de HUB en maken gebruik van de gamecave, een plek om te hangen en samen te gamen. We gaan deze mogelijkheden komende jaren uitbreiden, waarbij we jongeren willen laten experimenteren met programmeren, robotjes, maken van games en alle technieken die daarbij komen kijken. Zodat de HUB niet alleen een plaats is om te hangen, maar ook om te leren en samen te werken en te ontdekken. Want leren door te doen werkt soms beter dan boeken met informatie. Samen met jongerenwerk en de CUBE/Continuüm bekijken we hierin de mogelijkheden.

3. Huis voor dialoog

U bekruipt vast wel eens de vraag: voeren we wel het juiste gesprek met elkaar? Weten we elkaar wel te vinden? En welke argumenten horen we of vertellen we? Welke dilemma's spelen soms? Wat zou ik doen? Maar ook in de politiek: weten we wat onze inwoners vinden/denken of kunnen inbrengen? Hoe komt mijn verhaal goed over, ben ik compleet? Kunnen we inwoners betrekken bij ontwikkelingen? En hoe dan? En hoe brengen we verbinding in de stad tot stand?

Betekenisvolle ontmoetingen, waardoor kennen en gekend worden leidt tot meer begrip voor elkaar en anders zijn of denken. In de bibliotheek willen we met een programmaserie het huis voor dialoog starten. Een podium voor het goede gesprek, de goede dialoog, het debat of de discussie. Rondom thema's, onderwerpen of de actualiteit. Hiervoor werken we graag samen met vele mensen in de stad en zeker ook met alle fracties, om juist soms vanuit het verschil in denken samen te werken aan de stad en met elkaar het goede gesprek te voeren.

4. Verhaal Lokaal / Rodenet

Met elkaar zijn we voortdurend nieuwe geschiedenis aan het maken, en juist nu in Coronatijd merken we dat. We doen dingen anders dan voorheen. Vele verhalen zijn de moeite waard om verteld en bewaard te worden, juist als iets anders is dan anders. Met bestaande initiatieven willen we samen met het Limburgs archief en onze vrijwilligers werken aan verhalentafels, waarin lokale verhalen opgetekend worden, met elkaar gedeeld en online beschikbaar worden gesteld aan andere geïnteresseerden. Samen bouwen we aan het levendig houden van de lokale geschiedenis, binnenkort starten we met bijzondere verhalen en ervaringen in Coronatijd.